

МИСТЕЦЬКА ПРОГРАМА НА З'ЇЗДІ ТУРФДІМ В ЕДМОНТОНІ.

В дні 19—21. грудня, 1929 року, відбувся в Едмонтоні 8. провінційний з'їзд ТУРФДІМ Алберти й Британії Колумбії.

Та я не маю на меті порушувати з'їздову програму, думаю, бо це зробить хтось інший. Я тільки торкнуся двох підприємств, якими, як згадував голова концерту, закінчується з'їзд.

Представлення.

В суботу, 21. грудня драматичний приїзд ТУРФДІМ в Едмонтоні відіграв прекрасну й повчальну драму на 5 дій п. н. "Сава Чалій".

Ця драма випала навіть дуже добре. Помімо того, що в гуртових сценах дехто недописав, зате аматори в головних ролях вивадили дуже добре.

Великий ефект на публіку зробили нові відповідні до шукти костюми. Помімо того, що "наші" патріоти попередили нас, бо тиждень наперед відігравали цю саму шукту в своїх Народних Домах, то це Укр. Роб. Домові не перешкодило. Ще далеко було до восьмої години, як вже сяди УРД. Було переповнена, бо багато людей з паріжаними мусіли вертати домі. Це є доказом і ознакою, що робітництво й фермерство зрозуміло й міме оцінити свої інституції та культурно-освітню й мистецьку працю в них.

От жаль тільки, що УРД в Едмонтоні хоч два рази не такий великий, як тепер, та прийде час, що робітництво в Едмонтоні це й не виконає і збудує такий УРД, який відповідало українській публіці в Едмонтоні.

Відкриття Студентського Інституту ТУРФДІМ.

В неділю, 22. грудня 1929 р. відбулося офіційне відкриття Студентського Інституту ТУРФДІМ в Едмонтоні. Перше всього від 1.30 до 3.30 години по підданню відбулася оглядина.

Десятки делегатів з міст й ферм, які прибули на провінційний з'їзд ТУРФДІМ в Едмонтоні, а також велике число гостей, оглянули всі кімнати, кухню, ідальню, пивницю й всякі устаткування, до чого пояснення давав сам ректор Інституту т. Тересю.

Всі між собою жартують, перекладаючи ширимі, товаришескими словами, гомонять, не наче трудові пчели в ульї. Так і видно по їхніх обличчях, поведінці й настрою, що всі вони є працівники фабрики й рілі.

Всі радіють, як діти одного батька й матері, що разом набули так важливу й цінну інституцію для своєї організації, від якої можна сподіватися катру інтелектуальних сил, якої зараз бракує між робітниками.

ми, а головню між фермерами. По відвідинах знято фотографію зі всіх делегатів, студентів й гостей коло Студентського Інституту.

Вечером концерт-мітинг.

Помімо того, що концерт був проголошений пів до дев'яти години вечером, то почався зараз таки по восьмій. Та концерти в УРД в Едмонтоні можна починати на цілу годину скоріше, як проголошено, й проте ніхто не страви би однієї точки, бо від восьмої вже й так заповнено, що годі комусь вихитися до середини. Концертом проводив т. Войтинський. Всі концертні точки під керівництвом т. Вихрестова випали дуже добре.

По скінченні першої половини концертної програми прийнято резолюцію від 8-го з'їзду й едмонтонських робітничих організацій, в якій трудящі заявили свій протест проти гиду напад українських і польських фашистів на радянський консулат у Львові, як такий проти української контрреволюції Ефремова, Чехівського, Ніковського й інших, що створили тайну організацію "Спілку Визволення України" й мали на меті перетворити лад радянський на буржуазний. До резолюції говорить т. Войтинський. Резолюцію прийнято повстанням з місць. Після прийняття резолюції поклонилися до слова представника ЦВК ТУРФДІМ з Вінниги т. Колісника.

Тов. Колісник перше згадав про культурно-освітню й мистецьку роботу в УСРР взагалі, а на Україні зокрема, про розвиток індустріального, хліборобського й торговельного, про розвиток кооперативного життя на Радянській Україні т. н.

В той самий час в капіталістичних країнах цілого світа, а зокрема й в Канаді, панує велике безробіття, визиск над трудящими фабрики й рілі, репресії над організованими робітниками й т. д.

Отже доби боротися проти такого великого безробіття й нужди, робітництво й фермерство мусить організуватися й вчитися.

Треба, щоб всі ті, які зрозуміли своє класове становище, стали в оборону своїх власних інтересів і боролися за повалення системи визиску.

От це й заставило нашу культурно-освітню організацію ТУРФДІМ подумати про таку інституцію, яка дала б нам дійсних працівників. Та ми не огорганіли тільки на тім, що б ми подумали, те, що ми поперед думали, тепер вже зроблено. На вирішення репрезентативів від робітників і фермерів на своїх з'їздах Провінційного

ТУРФДІМ Алберти й Б. К. цього року купив таку інституцію за \$13,500. Коли ми поперед говорили, якби то купити, то тепер мусимо говорити, якби то сплатити довг, який тягнеться на цій інституції. На заклики т. Колісника поспішали від відділів, товариств і від поодиноких осіб сотки, п'ятдесятки, десятки, п'ятки, а нарешті й одно-дollarівки, яких разом зібрано поверх чотири тисячі dollarів. Цього року велике безробіття по містах, а через велику посуху й неуроді в фермах навіть і товариші не вірили в такий успіх. Хоч не всі гроші зложено готівкою, більша половина є деклараций, все ж такі страху немає, бо у нас декларация виконується на 100 процент, а не стягається через суд, як не роблять пани. Це ще один доказ "більшовицького упадку", про який так трубить свистунець. У тих

більшовиків все чомусь не так, як у людей. Десять людей падають, як люди, тобто донизу, а більшовики падають догори. За те більшовицькі довги ростуть донизу. От довг на Студентський Інститут за один вечір впав на 4,000 dollarів. Так бачимо, що є дещо правди, в тому, що "більшовики падають".

Або візьмим Ванкувер — ще навіть року нема, як збудували УРД, а довг на нему впав близько на 10 тисяч dollarів, тобто, з 22 тисяч впав до 12 тисяч. А тому-то ця неприродна більшовицька прикмета падає такого страху надає деяким "народним діячам".

По збірці продовжався концерт, що затягнувся майже до 12. години ночі. Друга половина програми, як і перша, випала досить добре.

Едмонтон, А. М.

Присутній.

ЯК Я СТАВ ЧЛЕНОМ ТУРФДІМ.

Кенора, Онт.

Вже давно була в мене охота вступити в ряди робітничих організацій, однак не міг я приїхати на це відповідного часу.

З одним з товаришів завіз я резюме і довідався, що в цей день, щоб то 29 грудня, відбулися річні, загальні збори вище згаданого товариства. От, думаю собі, якраз пора вступити в членів.

Загадав, зробив. Прийшла зазначена неділя і вже під ранку ядв і переповнено на той час, що майже відбувся збори.

О 2 год. пополуночі по дху поїхав до Укр. Роб. Дому і застав великого товаришів приїжди, пішуть. Ага, — думаю собі, приготувалися до зборів. Товариші знали мені тільки з побачення так само, як і я їх. Вони попросили мене сісти, дали мені до рук "У.Р.В." та хвилюючи почали сходитися і більше членів.

Нарешті прийшов час відкрити зборів. Вибрано председателя, а я аж запер віддих, так ждв на точку припинення нових членів.

"Прийняття нових членів".

Сказав тов. председатель. Ветав я міхв і заявив, що я маю охоту вступити в членів робітничого товариства.

Товариш секретар зборів записав моє ім'я, а тов. председатель оголосив номінацію і я, відставши поперед двох товаришів, став членом робітничої організації.

Ставши членом ТУРФДІМ, я кличу всіх товаришів по праці, які ще не в організації, щоб вони також ставали членами організації, бо тепер саме на те пора. Можливо хто сказав, що тепер біда безробіття. А я говорю, що коли нас найгірше біда тисне, тоді нам і дорога організація.

Від тепер став також передатником "У.Р.В."

Ново-прийнятий член ТУРФДІМ.

РОБІТНИКИ ДАЮТЬ ЛЕКЦІЮ МАНДРИКОВИ.

Гемилтон, Онт.

Тут українські робітники вже настільки переконалися на великих петлюрівсько-свинтунівських та шаповалівських гончях, що кожного "вітають" по заслугам.

А от на дні, на 18 грудня, прийхав був сюди "доктор" соціальної Мандрикова з лекцією на тему: "Теперішня і будуча Україна".

На цю "лекцію" зійшлося було дуже мало людей, але хоч їх було мало, все ж такі одні поклали панови Мандриков, що буть який панок не може тут розпоряджатися на свою руку.

На сцену вийшли пан Мандрикова і з ним одні добродії, який зараз взявся за отворення лекцій, а заравом нам зняти місце голови цього зібрання. Але присутні до цього не допустили, а запитали отого добродію, що лекцію скликав, чи яке товариство, комітет, чи скликав др. Мандрикова на свою руку. Цей круть сюди, круть туди й нічого на це не міг відповісти. За те Мандрикова встав і сказав: — Не лекцію я скликав, а міхв в порозумінню з цим громадянином.

Присутні робітники відповіли, що на тій підставі, що цей лекцій не скликав жадна організація а одиниці, тому ми маємо право, як на масовому зібранні, вибрати свого голову для перепорядкування лекції.

Це і зроблено. Голову вибрали з публіки. Голова поклонився до слова др. Мандрикова. Він, забравши слово, сказав: — Я не сподівався, щоб ви не так холодно прийняли, але я все одно вам дам лекцію сьогодні. Я буду говорити про "теперішню і будучу Україну". Це, що я буду говорити, є нова політика, це спра, якої ще не друкувалось ані в книжках, ані в газетах. Це є щось таке,

що я ось собі надумав і це вам буду говорити. А як ви, слухачи моє цю думку, поперете її, тоді буде ширитися нова спра українська політика.

Мандрикова взяв крейду до рук амальован на таблиці Радянську Україну, що межується з Західною Україною. А там став пояснювати, що в цій меншій частині, в Галичині, дуже але українському народови живеться. А побив йому лекське життя (тоді бере і малює такі стрілки вилітаючи з Галичини на Радянську Україну), то треба, щоб ці люди перейшли на Велику Україну, а москалів, щоб геть повночили.

Говорив, що нам українцям не лише треба своєї самостійної України, але і треба, щоб ми мали свої колонії таксамо, як має Англія, Франція, Німеччина і другі держави. Оце спра політика Мандрикова, щоб збудувати буржуазну імперіалістичну Україну, яка мала б заборчі, грабіжницькі плани. Українська політика, після думки Мандрики, повинна бути одна. На це він тав за примір Англію, яка є велика і сильна і яка б правителство не правило в Англії, консервативне, ліберальне чи "робітниче", воно має одну свою політику. Значить, імперіалістичну і на таку політику мала б збудувати Україна.

Далі Мандрикова назвав українців по "соціологічному", що їх можна прирівняти до телеграфних стовпів, що стоять пусто і не мають на собі почеплених жадних дровів, а тим самим не працюють для української справи.

Говорив також, що на Радянській Україні підпадає культура, індустрія та агрикультура, що москалі там при владі. А галицьким українцям може полекшати лише тоді, ко

ли б їх пушено на Велику Україну, де є дуже великі простори землі.

Значить, після думки Мандрики українці в Галичині повинні зробити собі а Радянської України свою колонію й таким способом полекшати б галицьким українцям.

А що до канадійських українців зазначив, що нам треба організуватися в кооперативні та творити свої банки, купувати свої фабрики, бо таким способом ми зробимо сильні і як такі скоріше здійснимо нашу ідею самостійності.

З таких організацій, як РЗТ, ТУРФДІМ нам немає користі, бо вони пірають тільки більшовицьку політику. Що правда, вони дають людям запомогу.

Патріотичні угруповання, як Вільна Поміч і другі й подібні, також не для нас, бо вони не роблять того, що українці треба.

Багато чого ще наплів цей доктор соціології, але на домагання присутніх мусів він прикоротити свою сирну політику, бо робітники мали до него багато питань.

Починаються питання.

Мандрику так засипано питаннями, що він, хоч соціолог, не міг на них відповідати.

Питання присутніх до др. Мандрики поставали були такі: Чому ви пане в своїй промові найбільше спіралися на Радянській Україні? Чому ділого не згадуєте про галицьких ділчів, що тримають в своїх руках сотки тисячів гончів землі, а в той самий час говорите, що українцям в Галичині дуже тісно й тому хочете перепорядити їх на Радянську Україну?

Коли так ви пане думаєте будувати свою Україну, в такій рвці скликайте нас, скликайте платити нам п'ятаківка Польна зате, що ви не торкаєте польських п'яків, які панують на українських землях?

Мій публікою повстало замішання, на адресу Мандрики ешалося: — Він іде рука в руку а маршлом П'ялецьким! Були й інші "привітні" оклики. Мандрикова змішався, почав дещо відповідати, але присутні йому не дали докінчити.

Далі встав молодий товариш з "Ліг Комуністичної Молоді, домагаючись рішучої відповіді на його питання, яке звучало так: "Чому пан др. Мандрикова говорить про записку індустрі на Україні в той час, де навіть буржуазні статистики пишуть, як з кожним роком індустрія і продуктивність радянської країни зростає у п'як залузах? Про це буржуазні економісти подають на даних цифрах, які негоден ніхто збити, навіть і пан Мандрикова. Коли Мандрикова хоче переконатися про те, хай зайде до публічної бібліотеки і загляне в книжки, а там про це довідается".

Це питання Мандрику так враило, що він лише мелязав, відмахував руками, піби то вже було досить йому тих питань.

Але молодий товариш встав і домагався від Мандрики відповіді на питання. Тоді Мандрикова, сльичи завісно як пан, каже, що вже не буде відповідати на жадне питання томо, бо цей молодик його своїм питанням образив.

В цій замішанню встав один робітник і промовив: — Товариші! Це ще не все, що сказав Мандрикова. Він сьогодні в своїй сирій політиці не звав нас, що ми є телеграфними стовпами, а недоволю цієї самий Мандрикова писав листа до свого колеги в Америці, намагаючись нас українців в Канаді, що ми "спілетка тьма", а всі Народні Доми — це болото. Почувши гураганні оклики: — Ганьба йому!

Від такого публічного "привітання" Мандрикова втік зі сцени.

А робітники присутні сказали йому наздогнати: "Хай тебе Мандрикова так привітають робітники по п'ялій Канаді!"

Ів. Лілічок.

Товариші! Відновляйте передатку на "Укр. Роб. Вісті"!

НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

АКАД. Ф. КОЛЕССА ПРО КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКЕ ЖИТТЯ.

Перед від'їздом із Києва в розмові з співробітником газети "Пролетарська Правда" видатний західно-український вчений академик Філарет Колесса сказав:

"Вперше на сцені 5. грудня в харківській державній опері буде поставлено оперу "Купала", відомого галицького композитора Наталія Вахнянина. Поставка цієї опери є величезна культурна подія не тільки для Західної, але й для Радянської України. Це велика історична подія для культурного життя всього українського народу й безперечно зацікавить мистецькі кола.

Щоб прослухати цю оперу крім мене до Харкова виїхав голова львівського науковоготовариства ім. Шевченка академик ВУАН К. Студинський та завтра приїжджає зі Львова брат композитора др. медицини Мирон Вахнянин. "Академик Колесса також розповів про свої враження від опери "Тарас Бульба". Ця опера — сказав Колесса — справила на мене глибоке враження не лише своїм змістом, але й її постановою. Виконано чудово. Наприкінці своєї розмови акад. Колесса повідомив, що він бере на себе редагування музичної частини "Корпуса Українських Дум" у виданні ДВУ.

НОВИЙ ЖУРНАЛ "ЛІТЕРАТУРНИЙ АРХІВ".

Інститут Тараса Шевченка з наступного року починає видавати новий науковий журнал "Літературний архів". Журнал має об'єднати істориків та дослідників літератури на терені УСРР та дати змогу публікації для ширшого загалу читачів спеціальних наукових дослідів, з історії літератури української і споріднених з нею дисциплін, а також сирових металів, що їх відсутність у науковому обігові перешкадає літературному дослідженню нашої науки. Велику увагу має присвятити "Літературний архів" критичним оглядам та рецензіям сучасних робіт літературознавчих, так само й в хроніці літературознавчого життя.

"Літературний архів", як орган Інституту Тараса Шевченка зосереджує увагу переважно на літературі новий від Котляревського починаючи. Потреба утворити журнал саме такого типу подиктована невпинним зростанням літературно-історичного фонду Інституту. Серед матеріалів, що їх набув Інститут, як напр. велика збірка рукописних праць Шевченка, що переходувалася у М. Лазаревського; багатий і численний архів Панаса Мирного та Івана Білика та инш. Низка незвичайної наукової ваги документів, що нігде досі не опубліковувалися.

УКРАЇНА В ТВОРАХ ЧЕХОВА

Одеське наукове товариство видає збірник "Україна в творах Чехова". Збірник зацікавить питання: українізм в творах Чехова, Чехов і український театр, Чехов в українських перекладах тощо. Збірник виходить за редакцією академіка М. Е. Слабченка і проф. Лазурського.

Потрібно для клієнта 5-кімнатної модерної хати, вартість якої не перевищує \$4,000.00. Бажке купити на місяці сплати. Може купити лота, як потрібно до лотину, а добрих величезний пожежого. Реальність має знаходитися між вулицями Редвуда а Мангетей і Меккензі а Мейн. Інтересованих просимо зголошуватися на пошту адресу: SCHAECK & CO.

311 McIntyre Bldg., WINNIPEG, MAN. Phone 22 782.

Потрібно для клієнта 5-кімнатної модерної хати, вартість якої не перевищує \$4,000.00. Бажке купити на місяці сплати. Може купити лота, як потрібно до лотину, а добрих величезний пожежого. Реальність має знаходитися між вулицями Редвуда а Мангетей і Меккензі а Мейн. Інтересованих просимо зголошуватися на пошту адресу: SCHAECK & CO.

311 McIntyre Bldg., WINNIPEG, MAN. Phone 22 782.

Потрібно для клієнта 5-кімнатної модерної хати, вартість якої не перевищує \$4,000.00. Бажке купити на місяці сплати. Може купити лота, як потрібно до лотину, а добрих величезний пожежого. Реальність має знаходитися між вулицями Редвуда а Мангетей і Меккензі а Мейн. Інтересованих просимо зголошуватися на пошту адресу: SCHAECK & CO.

311 McIntyre Bldg., WINNIPEG, MAN. Phone 22 782.

Потрібно для клієнта 5-кімнатної модерної хати, вартість якої не перевищує \$4,000.00. Бажке купити на місяці сплати. Може купити лота, як потрібно до лотину, а добрих величезний пожежого. Реальність має знаходитися між вулицями Редвуда а Мангетей і Меккензі а Мейн. Інтересованих просимо зголошуватися на пошту адресу: SCHAECK & CO.

311 McIntyre Bldg., WINNIPEG, MAN. Phone 22 782.

Потрібно для клієнта 5-кімнатної модерної хати, вартість якої не перевищує \$4,000.00. Бажке купити на місяці сплати. Може купити лота, як потрібно до лотину, а добрих величезний пожежого. Реальність має знаходитися між вулицями Редвуда а Мангетей і Меккензі а Мейн. Інтересованих просимо зголошуватися на пошту адресу: SCHAECK & CO.

311 McIntyre Bldg., WINNIPEG, MAN. Phone 22 782.

Потрібно для клієнта 5-кімнатної модерної хати, вартість якої не перевищує \$4,000.00. Бажке купити на місяці сплати. Може купити лота, як потрібно до лотину, а добрих величезний пожежого. Реальність має знаходитися між вулицями Редвуда а Мангетей і Меккензі а Мейн. Інтересованих просимо зголошуватися на пошту адресу: SCHAECK & CO.

311 McIntyre Bldg., WINNIPEG, MAN. Phone 22 782.

Потрібно для клієнта 5-кімнатної модерної хати, вартість якої не перевищує \$4,000.00. Бажке купити на місяці сплати. Може купити лота, як потрібно до лотину, а добрих величезний пожежого. Реальність має знаходитися між вулицями Редвуда а Мангетей і Меккензі а Мейн. Інтересованих просимо зголошуватися на пошту адресу: SCHAECK & CO.

311 McIntyre Bldg., WINNIPEG, MAN. Phone 22 782.

Потрібно для клієнта 5-кімнатної модерної хати, вартість якої не перевищує \$4,000.00. Бажке купити на місяці сплати. Може купити лота, як потрібно до лотину, а добрих величезний пожежого. Реальність має знаходитися між вулицями Редвуда а Мангетей і Меккензі а Мейн. Інтересованих просимо зголошуватися на пошту адресу: SCHAECK & CO.

311 McIntyre Bldg., WINNIPEG, MAN. Phone 22 782.

Потрібно для клієнта 5-кімнатної модерної хати, вартість якої не перевищує \$4,000.00. Бажке купити на місяці сплати. Може купити лота, як потрібно до лотину, а добрих величезний пожежого. Реальність має знаходитися між вулицями Редвуда а Мангетей і Меккензі а Мейн. Інтересованих просимо зголошуватися на пошту адресу: SCHAECK & CO.

311 McIntyre Bldg., WINNIPEG, MAN. Phone 22 782.

Потрібно для клієнта 5-кімнатної модерної хати, вартість якої не перевищує \$4,000.00. Бажке купити на місяці сплати. Може купити лота, як потрібно до лотину, а добрих величезний пожежого. Реальність має знаходитися між вулицями Редвуда а Мангетей і Меккензі а Мейн. Інтересованих просимо зголошуватися на пошту адресу: SCHAECK & CO.

311 McIntyre Bldg., WINNIPEG, MAN. Phone 22 782.

Потрібно для клієнта 5-кімнатної модерної хати, вартість якої не перевищує \$4,000.00. Бажке купити на місяці сплати. Може купити лота, як потрібно до лотину, а добрих величезний пожежого. Реальність має знаходитися між вулицями Редвуда а Мангетей і Меккензі а Мейн. Інтересованих просимо зголошуватися на пошту адресу: SCHAECK & CO.

311 McIntyre Bldg., WINNIPEG, MAN. Phone 22 782.

СТІННИЙ КАЛЕНДАР НА 1930 РІК

РОБІТНИЧО-ФЕРМЕРСЬКА КНИГАРНЯ у ВІННІПЕГУ отримала на дніх більшу кількість українських стінних календарів. Цей календар, який книгарня отримала, є дійсно артистично виконаний. Величина його є 14X18 пала. Малюнок собою представляє гарно пробрану, різними прекрасними українськими вишивками, хату, між якими стоїть гарно зібрана з українським строю молода дівчина. Через вікно в хаті видно прекрасний краєвид українського села, сусідню хату та дівчину коло нього, що годувє гусь, курь, качки та інших дріб. В долоні на цій малюнку є приписаний малий українсько-англійський календариком. Самий малюнок є в торі і на долоні змішаний гарними вишивками.

Цей "календар-вишиваний" буде кожному не тільки прикрасою в його хаті, але також, подарунком до вистав та привітання.

Спеціально рекомендуємо його відділом ТУРФДІМ, а головню їм тим, хто любить в гарних малюнках. Цей малюнок можна брати в розмірі і мати першої жмені об'ємом з него, який може бути прикрасою в хаті догори.

Книгарня зазначає дорожю за цей календар і зараз його продає так: 1 календар — 35ц, 3 — \$1.00, 10 — \$3.25, 25 — \$8.00, а 100 календарів за \$30.00. Хто скоріше замовить, той може йкати замовлення в книжках. Наказ календарів малий і треба сподіватися з доставленнями.

ЗАМОВЛЕННЯ РАЗОМ З ГРИШМИ ЗАСЛАЙТЕ НА АДРЕСУ: WORKERS AND FARMERS BOOK STORE

600 SELKIRK AVE. — WINNIPEG, MAN.

Книгарня зазначає дорожю за цей календар і зараз його продає